

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
Кафедра перекладознавства імені Миколи Лукаша

Рекомендовано до захисту
Протокол засідання кафедри №
від «____»_____2024 р.
Завідувач кафедри Олександр РЕБРІЙ
(прізвище та ініціали)

(підпис)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**Особливості відтворення гумору в англо-українському перекладі
(на матеріалі платформи TED)**

Виконавець:

студентка II курсу магістратури,
групи АМПЗ-62
Шлаєва Карина Дмитрівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник роботи:

Тащенко Ганна Володимирівна, доцент кафедри
перекладознавства імені Миколи Лукаша, кандидат
філологічних наук
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Підсумкова оцінка:

за національною шкалою:

кількість балів: _____

Підпис керівника

Кваліфікаційну магістерську роботу захищено на засіданні Екзаменаційної комісії

Протокол №_____від «____»_____2024 р.

Голова Екзаменаційної комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Харків – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЕРЕКЛАДУ ГУМОРУ	6
1.1. Визначення гумору: огляд теорій комізму	6
1.2. Класифікація видів гумору.....	10
1.3. Функції гумору	14
Висновки за розділом 1.....	16
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	19
2.1. Гумор у дискурсі ідеації.....	19
2.2. Загальні стратегії перекладу та гумору.....	21
2.3. Стратегії перекладу гумору	26
Висновки за розділом 2.....	30
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ПРИКЛАДІВ ПЕРЕКЛАДУ ГУМОРУ	32
3.1. Конструювання гумору в оригінальному тексті та його в перекладі.....	32
3.2. Аналіз стратегій перекладу гумору.....	39
3.3. Аналіз технічних аспектів перекладу (інтонація, паузи, жестикуляція) ..	43
Висновки за розділом 3.....	48
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52
SUMMARY.....	56

ВСТУП

У сучасному світі гумор є ключовим елементом людської комунікації та, власне, взаємодії. Дане дослідження сфокусовано на особливостях відтворення гумору в англо-українському перекладі (на матеріалі платформи TED). Гумор у публічних виступах на платформі TED відіграє важливу роль, саме з цієї причини, публічних виступ побудований таким чином, щоб виконати певні функції. Вважається, що гумор є складним явищем для вивчення, особливо зі сторони перекладознавства, адже найскладнішим завданням постає проблема перекладу та доступності для цільової аудиторії через лінгвістичні проблеми та передачу точного сенсу сказаного. Конструювання гумору відбувається по-різному та на різних рівнях: у структурі, через технічні аспекти, які додають іронічного та гумористичного ефекту. Відео Ted Talk висвітлюють складні теми для розуміння, але і з викладенням думок у легкій формі та доступній для розуміння. Передача гумору, розуміння культурного контексту, збереження змісту є важливими аспектами формування та висвітлення гумору, як явища. Перекладач повинен володіти навичками аналітичного мислення та знаннями обох мов на високому рівні, які є обов'язковим аспектом при перекладі. Дослідження, які проведені у цій галузі перекладознавства, можуть покращити якість та точність перекладів, що допоможе зберегти доступність, інтернаціональний характер та розширення аудиторії.

Актуальність дослідження полягає у аналізуванні та вивченні відео Ted Talks з боку гумористичного питання, що зумовлюється важливістю перекладу гумору у галузі перекладознавства через розбіжності у мовних та культурних аспектах. Дослідження є актуальним, адже вміщує аналіз Ted Talks, що є фундаментом для збереження інтернаціональності даних публічних виступів.

Об'єкт дослідження є добірка гумористичних реплік у виступах Ted Talks.

Предмет дослідження є особливості перекладу та відтворення гумору у Ted Talks.

Мета дослідження полягає у вивченні гумору та особливостей його відтворення як комплексного поняття у Ted Talks. Досягнення поставленої мети можливе при виконанні наступних завдань:

1. Оглянути різні теорії гумору та дати визначення «гумору».
2. Класифікувати види гумору у теоретичній частині.
3. Окреслити актуальну функціональність гумору.
4. Окреслити стратегії ідеації у гумор.
5. Розглянути загальні стратегії перекладу та конкретно стратегії перекладу гумору. Також, визначити проблематику перекладу гумору
6. Провести аналіз перекладу гумору в конкретних виступах Ted Talks.
7. Визначити технічні аспекти особливостей відтворення гумору.

Матеріалом дослідження є вибрані виступи Ted Talks, відтворені англійською та з перекладом на українську.

Методи дослідження полягають у процесі обробки матеріалу за темою було застосовано методи для виконання представлених завдань, використано такі методи для дослідження, а саме:

1. Теоретичний аналіз вибірки наукової літератури з оглядом на поняття «гумору», класифікації тощо.
2. Метод суцільної вибірки використовувався для обробки публічних виступів у Ted Talks
3. Порівняльний аналіз вибірки Ted Talks англійською та з перекладом на українську мову.
4. Метод узагальнення використовувався для ілюстрації висновків та результатів дослідження.

Наукова новизна дослідження зумовлює аналізування перекладу гумору Ted Talks англійською та з перекладом на українську мову, з боку гумору, окреслює функції гумору та забезпечує кращу передачу точного сенсу сказаного, що з боку ідеації розглядалось вперше. Також вперше розглянуто перекладацькі стратегії на платформі Ted Talks з англійської мови на українську.

Практичне значення отриманих результатів можуть бути використані редакторами, перекладачами та дослідниками для покращення якості перекладу гумор, зокрема у TED Talks.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження опубліковано у вигляді статті у збірці «In Statu Nascendi» у співавторстві з науковим керівником та представлено на V Студентська наукова конференція «Актуальні питання теорії та практики перекладу», 20 листопада.

Структура та обсяг кваліфікаційної магістерської роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загального висновку та списку використаних джерел. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження проблеми, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, а також розкривається наукова новизна, теоретичне та практичне значення. У першому розділі ми дослідили поняття гумору, окреслили класифікації та функції. Другий розділ має за мету розкрити методологію дослідження. У третьому розділі ми проаналізувати уривки із добірки гумору у TED Talks, що підкріплюється загальним висновком у кінці. У висновках подано узагальнені результати проведеної роботи. Список використаної літератури включає книжкові та електронні видання тощо. Загальний обсяг роботи становить 57 сторінок, включаючи загальні висновки до дослідження.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЕРЕКЛАДУ ГУМОРУ

1.1 Визначення гумору: огляд теорій

Гумор є к явищем, яке вивчається і досі, починаючи з античних часів. Вчені та лінгвісти розглядали гумор з різних боків, різних конференцій, що висвітлює наскільки гумор є складним явищем, особливо що стосується перекладознавства. З цієї причини, перекладач повинен мати вищий ступінь підготовки для роботи з таким явищем, як гумор. Для розуміння гумору як комплексного поняття необхідно познайомитись із поняттям гумору, адже на сьогоднішній день гумор широко використовується у різних сферах життя. Почнемо розглядати цей аспект нашого дослідження з визначення поняття «гумору».

Поняття «гумор» представлене по-різному багатьма вченими, немає універсального поняття, адже гумор присутній майже у всіх сферах життя, що зумовлює проблему відтворення в одному комплексному визначенні. Гумор це дія, яка має за ціль бути кумедним або комічним, здатність виражати гумор або розважати інших людей, підвищувати настрій тощо. Багато лінгвістів вказують на те, що є загальне поняття гумору, яке наведено вище, але це визначення не може включати всі нюанси та аспекти, і бути прийнятим у всіх сферах життя, тому поняття гумору універсальне і відноситься до декількох наук одночасно.

Ми окреслили загальні відомості про гумор, який використовується у багатьох сферах таких, як медицина, психологія або лінгвістика. Саме з цієї причини важко дати єдине визначення для розуміння гумору. Якщо обрати універсальне значення для цього поняття, то постає проблема у тлумаченні. Деякі вчені такі, як О.О. Шербина представляє поняття «гумор» у 3-ох значеннях.

- 1) Відноситься до почуття гумору.
- 2) Відноситься до творів
- 3) Відноситься до ставлення до світу [16, с. 27].

Тобто, трактування цього поняття проходить через три етапи, які наведені вище, що відтворює природу комічного з різних сторін, наприклад, те, що може відноситися до почуття, тобто вміння, або ж відтворюватись у творах та формувати уявлення та ставлення до гумору.

У словниках поняття представлено, як: гумор – це несерйозне відношення до когось або чогось, яке показує та представляє щось в комічному вигляді [2, с. 194]. Тлумачні словники, включаючи етимологічний словник української мови О. О. Потебні, інтерпретують поняття гумору, як сміх, який виражає відношення до чогось або когось, тобто це відноситься більше до почуття людини [2, с. 544].

Основні різновиди комічного, які мають традиційну інтерпретацію для усіх сфер науки, згідно з Ю.Б. Боровим, виділяється іронія, гумор, сатира, насмішка, а також сарказм. До основних типів гумору відносяться два:

1. гумор солідарності, що виражає згоду. Цей тип гумору близький до вираженої ввічливості [1, с.11] або вираження солідарності [1, с. 10].
2. гумор конкуренції, що виражає згоду або незгоду відповідно до сказаного [5, с. 49]. Перекладач повинен враховувати специфіку перекладу жартів, адже є терміни, які відносяться до теми культури, тому потрібно знати синоніми та еквіваленти, які чітко донесуть сенс сказаного [5].

Проблема визначення комічності існує і досі, адже це багатогранне явище у мові. Для розуміння гумору як комплексного поняття дуже важливо ознайомитись з основними теоріями комізму, що ілюструють природу гумору, механізми та способи впливу на цільову аудиторію, адже для розуміння особливостей творення гумору важливо включити актуальну теорію.

Гумор є феноменом, який можна дослідити через призму психологічних, когнітивних та соціальних теорій. Існують основні підходи, які допомагають визначити комічне, так звані – теорії. Згідно з українським вченим та журналістом Почепцовим Г.Г існують такі теорії:

1. теорія негативної якості;
2. контрасту;
3. суперечності;

4. відхилення від норми;
5. мотивів, що перетинаються [9, с.6].

Отже, Почепцов Г.Г дослідив теорії, які вміщують у собі декілька мотивів, що вже у назві є зрозумілими. Дослідник виокремлює мотиви, що з'являються в текстах, включаючи негативні якості, переваги, деградацію, контраст, протиріччя, відхилення від норми, а також мотиви невиправданих очікувань, видимості, несподіванки [9, с. 5].

1. **Теорія Негативної Якості**, яку розглядали вчені Томас Гоббс та Карл Юберхорст, включає у себе негативний ефект на комічне, що суперечить певним сподіванням [9, с. 26]. Також дослідники стверджували, що комічне проявляється через людську помилку, що створює комічну атмосферу, начебто видаючи помилку як смішне або комічне, висміюючи щось та додаючи, що почуття сміху та відчуття комічного висвітлюється у виді помилки іншої людини, що і зумовлює комічний ефект [9, с. 26].
2. **Теорія Контрасту** розглядалась вченими, як Жан-Поль, Теодор Ліппс та Герберт Спенсер, які проілюстрували контраст між ідеальним і реальним, між реальним та сподіванням, тобто між реальними очікуваннями та результатами. Дослідники окреслили гумор як результат контрасту і навели теорію, що гумор виникає, власне, через контраст певних емоцій людини та результатів її очікування [9, с. 26].
3. **Теорія Суперечності**, яку розглядали Георг Гегель та Артур Шопенгауер, які вказували на те, що комічне виникає через суперечку і розуміння через що виникають ці суперечності, що в результаті виокремлює сміх. Суперечності бувають між бажаннями людини та зовнішніми діями, яка саме і призводять до суперечки [9, с. 26].
4. **Теорія Відхилення від Норми**, яку розглядали Карл Гроос та Едмонд Обуе. Дослідники окреслили, що комічне виникає через відходження від правил та норм. Саме тому, гумор порушує очікування або певний тип поведінки, що в результаті також формує сміх [9, с. 27].

5. Теорія Мотивів, що Перетинаються. Анрі Бергсон та Анатолій Луначарський – вчені, які працювали з наведеною теорією. Вони стверджували, що комічне виникає через різні мотиви або створюються у механічних ситуаціях [9, с. 27].

Оглядаючи всі представлені вище теорії творення комічного, виникають думки стосовно питання важливості огляну цього питання, адже кожна теорія пропонує власну інтерпретацію творення гумору, які є актуальними у цьому дослідженні.

Кожна теорія має представників, які наводять унікальну природу творення комічного та допомагають пояснити функції гумору у суспільстві. Варто зазначити, що гумор – універсальне явище, яке має багато інтерпретацій. Переклад гумору потребує розуміння теорій комізму, оскільки вони впливають на вибір у подальшому стратегій для перекладу гумору. Перекладач, який має уявлення про теорію творення комізму, може зберегти початковий комічний ефект та функцію, це забезпечить еквівалентне сприйняття тексту цільовою аудиторією. Таке комплексне теоретичне розуміння гумору є ключем до визначення специфічних стратегій, які будуть окреслені у практичній частині роботи, оскільки кожен тип і функція гумору впливають на перекладацькі рішення і процес адаптації тексту.

У даному підрозділі надано визначення поняттю гумор в універсальному значенні, твердження лінгвістів та інтерпретація у словниках дефініції гумору було розглянуто у підрозділі. Висвітлені теорії визначення комічного та наведені додаткові теорії для забезпечення повного розуміння такого явища, як гумор. Теорії, які наведені у підрозділі, допомагають глибше розуміти природу творення комічного та акцентують увагу наскільки важливо вміти перекладати такого роду контекст, адже важливість передачі змісту комічного відіграє важливу роль.

1.2 Класифікація видів гумору

Гумор включає у себе різноманітні поняття та класифікації. Для глибшого розуміння комічного та у подальшому розумінні цієї теми, подана класифікація гумору нижче. Індивід може легко виокремити, який вид гумору він чує, але якщо це інша мова, наприклад, англійська, то для цільової аудиторії постає питання, адже не завжди можна виокремити гумор та його класифікацію, адже мови – різні, різна структура та різне розуміння гумору, Щоб зрозуміти, особливості творення гумору у перекладі та оригінальному тексті, необхідно розглянути його основні види. Класифікація гумору змінюється залежно від культури, жанру та мети. Лінгвісти виокремлюють 7 видів гумору: сатира, жарт, насмішка, іронія, гротеск, сарказм та чорний гумор. Цю класифікацію запропонував Ю.Б. Борев:

1. Іронія

Іронія - це різновид гумору або троп, де жарт та наповнення речення постає у протилежній стороні [14]. Це створює комічний ефект через контраст між тим, що сказано, і тим, що мається на увазі. Іронія звичайно супроводжується відповідною інтонацією, порядком слів та особливим синтаксисом, винесення певних частин речення наперед. Р. А. Семків логічно доводить, що підґрунтям іронії служить явище полісемії. Це означає, що кожне іронічне твердження полісемічне [14, с. 17]. Також вчений О.О Потебня представив іронію, що може слугувати приводом для ухилення від чогось, виступаючи як лукаве удавання, що насправді не усвідомлює на що натякає. Як засіб доведення і переконання, іронія проявляється у виведенні даного до абсурду, щоб підкреслити дійсність або важливість певного значення [14, с. 18].

Найчастіше в якості ознаки іронії називають подвійний сенс, де істинним є не прямо висловлене, а протилежний йому, те що мається на увазі; чим більше протиріччя між ними, тим сильніше іронія, та власне, комічний ефект між сказаним, особливо, якщо це супроводжується технічними елементами. Однак, сучасні дослідники відзначають, що ця протилежність не є обов'язковою умовою

виникнення і функціонування іронії. Очевидно, слід говорити про множинність смислів, які «накладаються» один на одного, або про наявність проміжку між буквою і здоровим глуздом риторичного прийому

2. Сатира

Сатира – це засіб гумору, який виражається за допомогою таких видів гумору, як сарказму, іронії та перебільшення. За мету, використовуючи такий засіб гумору, представляється суспільство, у якому висміюється вади та відкриті питання критики або певних явищ, які виражають не відкрито, а у формі гумору. Лінгвісти представляють поняття «сатира» у двох значеннях:

1. форма у літературі [38].
2. викривлене ставлення до реальності [38].

Отже, сатира представлена як засіб висміювання і критики певних груп населення або суспільних ідеалів. Також О. О. Зайва додає, що сарказм, іронія та гумор у цілому можуть бути тісно взаємопов'язані [4].

3. Жарти або анекдоти

Як зазначено у словнику Енциклопедії Britanica, анекдот (також вживається у переносному значенні – не має за мету публікування) – певна оповідь з використанням гумору, невелика за обсягом та виокремлена теза або факт про відому людину, певний випадок тощо, який постає у негативному або позитивному вигляді для збільшення комічного ефекту [38]. Також додано, що анекдот – це короткий за змістом та за кількістю слів текст із розважальним та смішним змістом, додаючи жартівливу кінцівку [38]. Тобто, це невеликий за обсягом текст, який виражає певну ідею зі сторони гумору. Наприклад, у Ted Talk зазвичай ці промови побудовані настільки логічно та жарти вбудовані, як одна розповідь.

4. Насмішка

Насмішка – це вид гумору, який включає в себе знущання, приниження або зневагу над кимось або чимось. Це може бути більш агресивна форма гумору, яка спрямована на висміювання слабкостей або помилок інших [1, с. 5]. Наприклад, на платформі Ted Talk теж яскраво виражений прийом насмішки,

особливо, що стосується політики та інших сфер або відомих людей. Здебільшого викладені у позитивному тоні, не агресивному, як зазначено вище.

5. Сарказм

Сарказм (знущання) є дуже популярним різновидом комічного, але і часто цей підвид порівнюють із сатирою та іронією. О. Я. Кузьмич у своїй дисертації пише, що сарказм є різновидом іронії, тобто такий вид гумору визначають як різку форму іронії, але є деякі відмінності в емоційному навантаженні, адже іронія – це більше про тонкий натяк на щось, а сарказм – сильне заперечення чогось або сильне емоційне навантаження, яке може виражатись у негативному ключі [5, с.7]. Сарказм не включає у себе прихований сенс, адже це пряме висміювання певних подій і всього негативного, що може включати у себе презирство [13]. Сарказм може виражатись вербальними та невербальними знаками. У статті про сарказм вказано на такі:

- 1) Тон голосу: зазвичай це зміна інтонації уверх, що зумовлює іронічність у певному контексті.
- 2) Тіло: міміка та жести, можуть ідифікувати сарказм.
- 3) Контекст: ґрунтуючись на контексті можна визначити наскільки сарказм буде прийнято [13].

Отже, сарказм робить комунікацію, підкреслюючи емоційний посил та відкриває нові сторони звичних для нас питань. Технічні аспекти допомагають виразити сарказм з підвищеним посилом.

6. Гротеск

У словнику літературознавчих термінів, гротеск – це вид гумору та образності, який виражає:

1. фантастичні елементи, бажання пізнати щось незвичайне;
2. поєднання абсурдних елементів, які є несумісними, щоб надати гротескний образ предмету;
3. відходження від певних літературних форм
4. неоднорідність у стилі, коли поєднуються дві мови – поетична та вульгарна [16, с.8].

Крім наведених класифікацій гумору вище, лінгвісти виділяють абсурдний гумор, ситуативний та візуальний.

1. Абсурдний гумор

А.А Бергер пише, що такий підвид гумору ґрунтується на ситуаціях, які позбавлені будь-якого сенсу та є нелогічними або ірраціональними, виражаючи дивність дій та непередбачуваність [19, с. 21–23]. Тобто, основа цього виду гумору – нелогічні та ірреальні ситуації. Головне слово тут абсурд, тому і це поняття включається в абсурдні жарти. Бергер стверджує, що за рахунок того, що абсурд у таких жартах підкреслюється, повністю відкривається картина комізму, які виходять за межі того, що очікує аудиторія [19, с. 21–23].

2. Ситуативний гумор

Ситуативний гумор виникає з конкретних ситуацій або контекстів, які стають смішними завдяки обставинам або поведінці персонажів. Тобто, гумор виникає з конкретного моменту та відтворює комізм ситуації. Як зазначає Бергер, до цього гумору можуть належати мімічні реакції та жести, залежно від контексту та ситуації [19, с. 21–23].

3. Візуальний гумор

А.А Бергер виділяє також візуальний гумор, що використовується у зображеннях, жестах, міміці та інших невербальних символів для передачі ефекту комізму. Це може бути корисно у візуальних мистецтвах, таких як кіно або театр [19, с. 21–23]. Як зазначає вчений, товариський гумор слугує для зміцнення стосунків та створити дружню атмосферу, за допомогою жартів, смішних історій з метою розваги. Також, такий вид гумору працює над покращенням ментального настрою у толерантний спосіб та відкриває для індивіда нову сторону бачення ситуації [19, с. 29]. Є ще агресивний гумор, який є формою сарказму, у цьому випадку гумор спрямований на приниження, маніпуляції або вираження думки у гострий спосіб для аудиторії. З іншої сторони, такий тип гумору використовується для вираження власних недовірок з метою розваги, щоб показати індивіда, із зневажливого боку [19, с. 28].

Всі класифікації та види гумору, які наведені вище є популяризованими серед публічних виступів та у комунікації. Дана класифікація поглиблює уявлення про гумор в цілому та сприяє кращій версії перекладу такого жанру в усному чи письмовому виді, враховуючи їх тип та класифікацію. Ми також додали інформацію про об'єкт дослідження, де і як це використовується на платформі Ted Talk.

1.3 Функції гумору

Гумор у мовленні виконує багато функцій, починаючи від соціальної, закінчуючи культурною функцією. В деяких випадках гумор виконує різні функції в один і той же час. Наприклад, TED Talks використовує декілька аспектів функціонування гумору. Функції гумору варіюються залежно від контексту. У розважальних текстах гумор зазвичай виконує функцію зняття напруги та емоційної релаксації, тоді як у публіцистичних текстах він може слугувати засобом критики або привертання уваги до соціальних проблем. З цієї причини важливо, щоб перекладачі були ознайомлені з теоретичним аспектом функціонування гумору, адже це впливає на вибір стратегії перекладу, адже це комплексний процес. Гумор пройшов тривалий час становлення, саме тому раніше виступав як «соціальна активність», пізніше відбулось трансформування та особистісна властивість пройшла процес «ідеалізації та інтелектуалізації». Розглянемо актуальні функції гумору для цього дослідження, адже їх існує багато у книгах та різних ресурсах, що ілюструють різну кількість функцій:

1. Когнітивна функція

Згідно з Мартіном, гумор знижує стрес, що виникає через когнітивне роз'єднання, також, сприяє вирішенню проблем, та допомагає полегшувати когнітивне навантаження. Гумор змінює бачення на певну проблему чи ситуацію, підкреслює абсурдність та ірраціональність ситуації. Когнітивна функція створює комічний ефект у тексті або виступі і надзвичайно важливо вміти передати це слухачам у перекладеному сенсі [31, с. 56].

2. Соціальна функція

Соціальна інтеграція – це процес, який допомагає людям знайти спільну мову або побудувати стосунки у колективі. Джанет Холмс зауважує, що гумор допомагає створювати атмосферу розуміння та зняття будь-яких соціальних бар'єрів. Дослідниця виділяє такі аспекти для поліпшення атмосфери, як підтримка позитивної атмосфери, розвага та полегшення навантаження на ментальний аспект здоров'я та спільне обговорення чогось [24, с. 56]. Конкретно у TED Talks, гумор використовується для створення позитивної атмосфери та зняття соціальних бар'єрів.

3. Емоційна функція

Гумор часто виступає, як захисний механізм під негативний емоцій та задля зниження рівня тривожності. Дослідник Фреуд детально описав як гумор працює на емоційному рівні, процес психологічного напруження, задля отримання позитивних емоцій та гарного настрою [23, с. 56].

4. Критична функція

Гумор виступає як інструмент соціальної критики, висвітлюючи різні теми, наприклад, політика, культура або соціальні норми. Сатира, чорний гумор або сарказм використовуються для критики чогось, наприклад, суспільства [27, с. 56]. Для перекладача важливо розуміти як саме потрібно адаптувати текст під цільову аудиторію, адже для цільової аудиторії є незрозумілим деякі особливості тексту, адже це особливість іншої культури.

5. Функція взаємодії

Дослідниця Дженіфер Холмс у своїй книзі дослідила функцію гумору, яка дозволяє управляти та покращувати стосунки між учасниками розмови. Гумор використовується для керування розмовою та впливу на аудиторію [23, с. 55]. У публічних виступах TED Talks гумор є інструментом для отримання позитивного настрою та уваги аудиторії, також зменшити напругу, якщо це стосується серйозних тем для обговорення.

Отже, гумор виконує різноманітні функції, але не тільки розважальну, але ще й психологічні функції, які допомагають зберегти увагу аудиторії вплинути та

вплинути на обговорення серйозних тем. Вивчаючи дану тему функцій гумору, було знайдено набагато більше функцій гумору, які є різними, залежно від науки, до якої відноситься гумор. Це може бути психологія, наприклад, але, якщо вивчати тільки лінгвістику і тему, яку має ця магістерська робота, можна зрозуміти, що дана класифікація функцій є актуальною, адже розглядаючи платформу Ted Talk, саме такі функції використані спікером на протязі промови. Для прикладу можна навести класифікацію функцій, який розробив вчений Жугай [3, с. 56]:

- 1) Диференційну функцію
- 2) Функція ідентифікації індивіда
- 3) Функція пояснення
- 4) Доведення соціальних норм [3, с. 56]:

Тому, це залежить від теми, яку пропонується розглянути, адже функції з наведеними вище можуть співпадати і можуть різнитися. На прикладі Ted Talk можна відзначити, що кожна промова включає у себе по декілька функцій для успішного створення контакту та взаємодії між аудиторією та спікером.

Перекладачі повинні враховувати декілька важливих аспектів: когнітивний підхід до гумору, соціальну функцію, емоційний вплив та культурні особливості оригіналу. Використання різних стратегій перекладу – таких як одомашнення, очуження, адаптація – дозволяє зберегти ключові елементи гумору, створюючи різні типи гумору зрозумілим для аудиторії. Таким чином, гумор залишається одним із найбільш цікавих та складних викликів у сфері перекладу, і його аналіз дозволяє краще зрозуміти, як працюють міжкультурні та мовні взаємодії в комунікації.

Висновки за розділом 1

У цьому підрозділі наведено визначення поняття «гумору». Гумор має декілька значень, які були представлені у теоретичній частині, саме тому, як було проілюстровано, не існує універсального визначення гумору, тому що це поняття має міждисциплінарний характер, саме цим відзначається складність та

багатогранність гумору. Залежно від сфери використання поняття, гумор видозмінюється в інтерпретації, адже у кожній із наук, гумор має власну функцію та також дефініцію.

Для цілкового розуміння явища творення комічного, було розглянуто теорії творення комічного, що включають у себе основні теорії, як:

- 1) теорія контрасту
- 2) теорія суперечності
- 3) теорія відхилення від норм
- 4) теорія мотивів.

Теорії були чітко окреслені у теоретичній частині, що пояснює природу гумору з різних боків. Теорії допомагають зрозуміти як саме твориться гумор і чому виникає у певних ситуаціях. Також, узагальнені теорії, доповнюючи одна одну формулюють повне розуміння цього складного феномену. Крім того, було окреслено види гумору: 1) іронія, 2) гротеск, 3) сатира, 4) жарти та анекдоти, 5) насмішка, 6) сарказм та 7) чорний гумор. Дана класифікація різниться, залежно від того чий погляд буде продемонстровано, за основу було взято класифікацію видів гумору, яка запропонована Ю.Б. Боровим, що надає можливість глибше зрозуміти різні аспекти комічного, саме за цією класифікацією було окреслено основні види гумору. Крім того, у першому розділі підкреслюється важливість перекладу гумору, адже враховуючи культурні та мовні особливості, перекладачу варто приділяти особливу увагу до перекладу такого явища, як гумор.

Визначаючи гумор, як явище, у розділі окреслено функціонал гумору у мові. Розрізняють різні функції гумору, згідно з точкою зору вчених та Інтернет-ресурсів, які доповнюють їх застосування у комунікації. Гумор у мовленні виконує численні важливі функції, які охоплюють соціальну, психологічну та когнітивну сфери. Він сприяє об'єднанню та протиставленню в соціальних групах, допомагає ораторам зменшувати напругу та встановлювати тісні зв'язки з аудиторією, сприяє кращому запам'ятовуванню інформації та реалізації соціальних норм. Крім того, гумор допомагає підтримувати психічну рівновагу, забезпечуючи захист від страху та тривоги. У сучасному світі гумор

залишається потужним інструментом соціальної комунікації, сприяючи зміцненню соціальних зав'язків та полегшенню стресових ситуацій і поміж цим, існує безліч класифікацій для описання функціонування гумору.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1 Гумор у дискурсі ідеації

Ключовим поняттям цього підрозділу є ідея, тобто ідеація (здатність до створення та формування ідей). Ідея закладає у себе дуже багато основ, як образ певного предмета, принципи та риси, або характеристики. Дослідниця Кайсіна Д.М. пише, що багато спеціалістів визначають ідеацію, як процес думання про щось, ідеалізування чогось [6, с. 4].

Кайсіна Д.М. надає визначення ідеації як способу через який передаються основні ідеї та цінності. Дослідниця поділяє це на такі поняття як суб'єкт – мовець, об'єкт – ідея [6, с. 4]. Тобто, ідеація – це взаємодія між учасниками процесу через мовлення або тексти. У цьому дискурсі гумор часто служить як ефективний інструмент для передачі ідей, посилення аргументів та зміцнення взаємодії між учасниками комунікації. Через публічні виступи Ted Talk можна спостерігати за цим процесом теж.

Гумор може виконувати різноманітні функції в залежності від контексту і комунікативних цілей мовця. Кайсіна Д.М. додає, що у поняття ідеації включається комунікативна взаємодія та когнітивна, адже це пов'язано із розумінням, сприйняттям та втіленням ідеї з різних сторін [6 с. 4]. Дефініція ідеації підкреслює «спрямованість на загальне», але і представляє метод загального. Кайсіна додає погляди із різних боків, як наприклад, в психології, де ідеація розуміється як можливість утворення певних загальних ідей [6, с. 4].

Гумор як інструмент ідеації використовує специфічні комунікативні стратегії, які забезпечують досягнення специфічних цілей комунікації. Одна з найпоширеніших стратегій — адаптація культурних реалій, що в перекладі реалізується через такі техніки, як одомашнення і відчуження, які теж будуть обговорені у цьому розділі [6, с. 4].

Функціонування гумору у дискурсі ідеації має різні аспекти, як:

- 1) Соціальна функція - побудова стосунків між людьми та створення потужної взаємодії між учасниками діалогу.
- 2) Ідеологічна – критика різних аспектів життя.
- 3) Когнітивна функція – пояснення складних тем та сприймання інформації через гумор. Ідеяція тісно пов'язана з такими процесами, які допомагають обробляти, приймати та обдумувати інформацію, навіть реінтерпретувати її.
- 4) Комунікативні функції, які ми детально розглянемо нижче, адже саме комунікативні функції наявні у публічних виступах TED Talks. Якщо звертати увагу на промови у TED Talks, саме комунікативний метод відіграє значущу роль, адже спікер має певну підготовку, вдосконалює свою промову після, то вже на цих етапах можна зрозуміти, що виконується комунікативна функція до виступу, але також і інші стратегії використовуються на цій платформі, як засіб ідеяції. У додачу, протягом усіх виступів і є контакт з аудиторією, а саме – вербальні та невербальні контакти, наприклад, зоровий контакт найпоширеніший метод на протязі публічного виступу. Також, варто звернути увагу як саме комунікативні стратегії виражаються в дискурсі ідеяції [6, с. 7] :
 1. Стратегія пояснення — роз'яснення, наведення простих прикладів із життя лектора та детальне пояснення, пов'язане із комічним.
 2. Стратегія переконання — наведення аргументів для доведення певної думки або тези, що є важливим для аудиторії, або навпаки, нав'язування певних думок з різних тем.
 3. Залучення аудиторії — запитання, провокації або заклик до дії, це те, що допомагає сфокусувати увагу аудиторії на спікера та ідею, яку обговорюють.
 4. Стратегія узгодження — прийняття думки іншої сторони, що дозволяє досягти згоди під час обговорення або запропонування компромісу.
 5. Стратегія ідеї — вміння подати ідею в певному контексті або ракурсі, з фокусом на позитив або, навпаки, негатив. Здебільшого, фокус на позитив, як у публічних виступах Ted Talk.

6. Використання метафор — допомагає складні питання перетворити у легкі та зробити їх більш зрозумілишими для аудиторії [6, с. 50-55] :

Ці стратегії ілюструють наскільки гумор є комплексним поняттям, крім охоплення функцій, які виконує гумор, є комунікативні стратегії, які націлені на фокус уваги, когнітивні процеси, такі, як обробка інформації, сприйняття інформації та вплив на аудиторію в цілому.

Тобто, вплив стратегій на гумор у дискурсі ідеації полягає у тому, щоб полегшувати сприйняття матеріалу та ефективно взаємодіяти з аудиторією. Як вже зазначено вище, у дискурсі ідеації гумор виконує багато функцій — від когнітивної до соціальної. Залежно від того, яка стратегія була обрана, залежить і успішність дій.

2.2. Загальні стратегії перекладу.

Із назви підрозділу «загальні стратегії перекладу» перше поняття на яке потрібно звернути увагу – переклад. Переклад – вид обробки інформації та передачі її у цільовому тексті, що є успішним процесом тільки за умов, якщо перекладач володіє двома мовами та може правильно донести думку іншого. Для перекладача важливо брати до уваги початковий текст та цільову аудиторію, адже це важливо на рівні культури та сприймання того, що чує певна аудиторія. Для того, щоб розуміти та вміти передати повідомлення або текст у правильному напрямку, перекладачі використовують загальні стратегії перекладу, які ми детально описано нижче.

Загальні стратегії перекладу - фундаментальна частина процесу перекладу для перекладознавців. Згідно з дослідником Шпортуном, стратегія – це набір методів, які допомагають перекладачу обрати найефективніший метод для виконання перекладу. Кожна із стратегій має унікальну характеристику, що дозволяє перекладачу обрати ту, яка є найбільш актуальною [17, с. 67]. Дослідник Лершер ілюструє стратегії перекладу і ділить їх на усвідомлені та неусвідомлені, роблячи акцент на тому, що перекладач може обирати на

підсвідомому рівні і додає визначення поняттю стратегію перекладу як потенційну свідому процедуру вирішення проблеми, яка виникає під час перекладу тексту, або будь-якої іншого сегменту [29, с. 122]. Венуті вказує, що стратегії перекладу включають основні завдання вибору іноземного тексту для перекладу та розробки методу перекладу [42, с. 77].

Інша дослідниця Т.М. Ніколаєва зазначає, що немає універсального визначення стратегій перекладу, саме по цій причині, проводиться багато досліджень по цьому явищу у перекладознавстві. Вчені представили різні етапи перекладу, які використовують перекладачі від час перекладу. Є три етапи перекладу:

- 1) те, як людина сприймає текст.
- 2) відтворює.
- 3) контролює вихід тексту або матеріалу [8, с. 80].

Додаючи ширшого розуміння поняття загальні стратегії перекладу, О.П Матузкова та Гринько О.С зазначають, що варто розрізняти поняття перекладацьких дій та перекладацьких стратегій, та мати чітке уявлення про різницю між ними, адже, по суті, це взаємопов'язані терміни [7, с. 26]. Вони вказують, що перекладацькі дії – це набір можливих дій перекладача для виконання процесу перекладу, в той час як перекладацькі стратегії – це свідомо обраний метод для перекладу [9, с. 26]. Стратегії поділяються за різними критеріями, наприклад, глобальні та локальні стратегії перекладу, одомашнення та очуження. У цьому розділі будуть окреслені ці стратегії, адже вони є актуальними для дослідження. Адже є багато стратегії перекладу, як наприклад, представляє Е.Честерман, але для даного дослідження найактуальнішими будуть тільки ті, що вище наведені.

Лінгвісти наголошують, що важливо визначити певні характеристики спершу:

1. функції
2. повнота перекладу
3. фактичний зміст

4. жанр
5. стиль
6. культурно-специфічні елементи
7. структура та композиція
8. формальні особливості тексту
9. спеціальні термінологія та професійний узус
10. невербальні елементи [7, с. 26].

Лінгвісти стверджують, що спираючись на ці риси та характеристики, можна обрати перекладацьку стратегію, яка найбільше всього підходить до оригінального тексту. Матузкова пише, що професіоналізм перекладача включає у себе багато елементів, які вимагають правильного вираження певної стратегії. та перед процесом перекладу попрацювати над перекладацьким аналізом тексту, який відноситься до оригіналу, та власне сам процес перекладу та постперекладацьке редагування тексту перекладу [7, с. 28].

Перекладознавці Г.В. Тащенко та О.В. Ребрій приводять, що наявні «стратегії «чужого» чи «одомашнення» та «очуження» [36]. Одомашнення та очуження є стратегіями перекладу, які деякі вчені підтримують, як стратегію перекладу, попри те, що інші – ні. Також, одомашнення та очуження є стратегіями, які забезпечують мовне та культурне питання, адже процеси відповідають цільовій аудиторії або відповідній культурі [36]. Венуті наголошує на тому, щоб перекладати культурні аспекти, треба використовувати ці стратегії. Це чудовий спосіб донести думку у доступному варіанті для цільової аудиторії. Адже, «одомашнення визначається в перекладознавстві як а стратегія перекладу, в якій використовується прозорий, плавний стиль, щоб мінімізувати незвичність іншомовного тексту для читача цільової мови» [44, с.57]. Тобто перекладач прибирає незрозумілі поняття та робить їх доступними для іншої аудиторії. Теж саме відбувається з жартами, перекладачі адаптують культурні елементи під цільову аудиторію, бо жарти не завжди можуть бути зрозумілими з боку іншої культури. Наприклад, перекладачі можуть змінювати якусь інформацію, додавати додаткову інформацію, адаптувати ідіоми під цільову

аудиторію. Використовуючи стратегію одомашнення успішно, для аудиторії складається враження, що текст створений для цільової аудиторії, зменшуючи відчуття чужої культури [44, с.57]. Очуження, як стратегія, навпаки зберігає елементи іншої культури та більше зберігає оригінальний текст, ніж спрощує його. Деякі вчені критикують так звану «агресивну одномовну» стратегію. Такий метод заохочує домінуванню чужої культури та зберігає вихідний текст повністю [44, с.57]. Дослідник Венуті підтримує стратегію очуження, але у випадку з перекладом гумору у TED Talks це може призвести до того, що комічний ефект зменшується та аудиторія може з труднощами розуміти прихований сенс або посилання на певні культурні аспекти, але ми думаємо, що в окремих випадках доречно використовувати цю стратегію задля існування іноземного колориту у перекладі. Варто зазначити, що іноді перекладачі можуть комбінувати стратегії перекладу, де може зберігатись стратегія одомашнення та очуження разом. Це ілюструє баланс між розумінням тексту та збереженням колоритності оригінального культурного коріння. У деяких випадках це може призвести до культурного вирівнювання, що заважає зберегти багатство та різноманітність оригінальної культури.

Глобальні та локальні стратегії. Ці стратегії перекладу були окреслені Лершером. Як зазначає Романюк О.М., метою цієї стратегії є ілюстрація загальної картини тексту, який є перекладений. Така стратегія охоплює підхід до всього тексту. Глобальна стратегія ґрунтується на основі вибору перекладачем певних методів, які найкраще відповідають меті комунікації, потребам та інтересам цільової аудиторії [12, с. 26]. Локальні стратегії вирішують конкретний запит та повинні поєднуватись із глобальною стратегією. Романюк О.М. пише, що та стратегія, яка обрана для перекладу, впливає на загальну картину перекладеного тексту, адже це є специфічними техніками, які безпосередньо впливають на результат перекладу [12, с. 26]. Використовуючи локальні стратегії спеціаліст реалізовує початкову функцію тексту [12, с. 26].

Глобальні стратегії відносяться до загальної структури тексту, тобто, як зазначено, то ці стратегії стосуються цілого тексту, враховуючи такі аспекти, як

культурні особливості, жанр, стиль та цільову аудиторію. Тобто, із цього можна зробити висновки щодо мети використання глобальних стратегій – зберегти цілісність текст, тобто оригіналу [12, с. 26].

Отже, глобальні стратегії – загальний підхід до тексту, локальні стратегії більше про конкретні частини або фрагменти тексту, наприклад, прийняття рішення перекладачем змінити фрази, з акцентом на культуру цільової аудиторії. переклад є складним процесом, який вимагає постійної взаємодії, тому стратегії перекладу є фундаментом для перекладач, який має за мету вирішити лінгвістичні та культурні проблеми у вихідному тексті [12, с. 26]. Зокрема, локальними стратегіями у вітчизняному перекладознавстві вважаються:

Дослівний переклад (калькування). Черноватий Л. М. надає визначення калькуванню, який належить до методу, який дає можливість перекладати еквівалентні поняття у двох мовах та надавати неологізми для поняття, яке з'явилося у мові. Як зазначає дослідник, що сильною стороною дослівного перекладу є те, що кожне слово відповідає одному елементу в оригінальному тексті, саме тому тут працює метод економії мовних елементів [15, с. 15].

Транскодування – використовується, коли фрагмент, фраза або слово виглядають як об'єкт для транскодування. Ця техніка була популярна у переважній кількості прикладів [15, с. 15].

Описовий переклад – це процес, у якому мовна одиниця змінюється на словосполучення, що детально пояснює значення дефініції [15, с. 15]. Описовий переклад може використовувати, коли напряду не існує елемента в українській мову, тоді спосіб вирішення проблеми є тільки у транслітерації або описовому перекладі.

Отже, було наведено декілька технік перекладу для загального розуміння процесу перекладу фрагментів або текстів. Їх існує значно більше, ніж описано у розділі, але найактуальніші окреслено для практичної частини. Стратегії, які наведені вище були приведені для того, щоб у практичній частині зрозуміти якою стратегією керувались перекладачі. Наведені стратегії фокусуються на

різних аспектах мовах, але тільки перекладач вирішує яка із них буде найліпше відтворювати сенс оригінального тексту. Крім наведених стратегій, для доповнення картини перекладознавчого процесу, доктор філологічних наук О.В. Ребрій виділяє стратегію сенсу, тобто ця стратегія сконцентрована на адекватну передачу сенсу, і додає, що існує крім стратегії очуження, також стратегія форми, бо через форму окреслюються особливі нюанси.

Якщо спеціаліст обирає стратегію сенсу, то основна ціль розуміння, оминаючи особливість форм. Якщо ж перекладач обирає стратегію форм, то відтворення форм важливіше, ніж розуміння перекладеного [11]. Також, якщо відсутні певні одиниці для перекладу, то перекладознавець зауважує, що якщо немає відповідного еквівалента або лексичної одиниці у мові, варто шукати в словниках, або ж інших джерелах, якщо ж від цих дій немає ніякого результату, то варто змінити та самостійно відтворити необхідну дефініцію, але є ще один спосіб – форма компенсації, яка теж може працювати у таких випадках [11, с. 20].

Отже, результат перекладу залежить від обраної стратегії перекладу, спеціалісти, обираючи ціль, визначають якість вихідного тексту. Предмет теорії перекладу є комплексним поняттям. У цьому методичному підрозділі наведено загальні теорії та стратегії перекладу тексту. Фокус цієї магістерської роботи полягає у гуморі у публічних виступах. Варто звернути увагу на стратегії перекладу гумору і які із даних стратегій є більш популярними серед перекладачів, які працюють із гумором.

2.3. Стратегії перекладу гумору

Гумор – це складне явище, від якого можуть змінюватись форма речення, значення та прихований сенс, який закладає автор сказаного або написаного. Згідно з Габрієллою Ковач, переклад є складним завданням для перекладачів. Цей процес пов'язаний з мовою та культурою, однак є ситуації, коли гумор відноситься до універсального і тому навіть люди з інших культур можуть

зрозуміти аспект гумору [26, с. 45]. Як зазначають інші вчені, що загальні стратегії перекладу, які згадані вище, теж використовуються у перекладі гумору, серед вчених є думки щодо очуження та одомашнення, це стратегії, які використовуються у будь-якому випадку. Щодо стратегій перекладу саме гумору, варто розглянути це питання з іншої сторони теж, адже мова гумору наповнена різними принципами, які є особливостями гумору, наприклад, гра слів, ідіоми та анекдоти.

Мона Бейкер зауважує увагу на тому, що жарти повинні перекладатись таким чином, щоб результат був збережений, тобто посмішка та сміх у результаті. Результат – важливий етап перекладу. По цій причині, дослідниця запропонувала кілька стратегій для перекладу [18, с.78].

1. Компенсація в натуральній формі [18, с.78].
2. Компенсація на місці означає вставлення смішного, дотепного натяку в наступне речення [18, с.78].
3. Пояснення означає, що в деяких випадках двостроковий текст можна краще перекласти у формі однорядкового [18, с.78].
4. Заміна стосується використання гумористичного тексту з різним значенням, але однаково смішного [18, с.78].
5. Перебільшення є прикладом перекладу теж [18, с.78].

Залежно від одиниці перекладу, тобто це може бути ідіома чи каламбур залежить стратегія перекладу теж, тобто специфіка перекладеного тексту буде інша.

Також Мона Бейкер наводить стратегії перекладу схожих мовних одиниць у тексті:

1. «Використання ідіоми з подібним значенням і формою означає використання ідіоми в цільовій мові, яка має приблизно те саме значення, що й ідіома вихідної мови, і містить еквівалентні лексичні одиниці» [18, с.78].

2. «Використання ідіоми з подібним значенням, але різної форми означає пошук ідіоми в цільовій мові зі значенням, подібним до ідіоми вихідної мови, але містить інші лексичні одиниці» [18, с.78].
3. «Переклад за допомогою парафразу можна вважати найпоширенішим способом перекладу ідіом, коли недоречно використовувати ідіоматичні вирази в цільовому тексті через відмінності в стилістичних уподобаннях або коли відповідність не може бути знайдено в цільовій мові» [18, с.78].
4. «Переклад пропуском — це випадок, коли ідіоми можна опустити в цільовому тексті головним чином тому, що їх нелегко перефразувати, вони не мають близького збігу цільовою мовою або через стилістичні міркування. Якщо ми пропускаємо кумедну ідіому з цільового тексту, втрачається не лише значення, але й гумористичний ефект» [18, с.78].
5. «Стратегія компенсації «означає, що можна або опустити, або применшити таку особливість, як ідіоматичність, у тому місці, де вона виникає у вихідному тексті та введіть його в іншому місці цільового тексту»» [18, с.78].

Щодо інших одиниць гумору запропонували іншу стратегію:

1. використання комічного прийому, особливо там, де гумор важливіший за те, що було у змісті;
2. компенсація на місці, використовуючи гру слів;
3. подача розгорнутого перекладу, пояснення, що зазвичай призводить до втрати гумористичного ефекту;
4. ігнорування, подача часткового перекладу речення без гри слів [18, с.78].

Отже, дослідники представляють, що у перекладознавстві не існує однієї універсальної стратегії, яка буде підходити до всіх випадків при перекладі гумористичного, але якщо у випадках певних ідіом чи каламбурів, то стратегії, які описані вище можуть бути використані також, але гумор — це частина культури також, тож із загальних стратегій перекладу можуть бути використані техніки перекладу та одомашнення, або навпаки очуження.

Враховуючи інформацію у теоретичній частині, переклад гумору є проблематичним питанням і складним явищем, адже для перекладача важливо бути усвідомленим про процеси, які стосуються не тільки технічного аспекту – просто перекладу. Зміст та форма тексту – є важливими аспектами, яким потрібно приділити час, культурні та соціальні аспекти теж грають велику роль, адже складність перекладу може бути різної форми, тому важливо зберігати цілісність та послідовність у перекладі. Англійська та українська різняться, саме тому перекладач часто використовує аббревіатури, скорочення та додавання певних елементів. Як було вказано у теоретичній частині, гумор у мові насичений грою слів, зворотами та фразеологізмами, саме тому це може створити проблеми у перекладі з англійської на українську. І культурний аспект є складним завданням, адже це може викликати проблему для іншомовної аудиторії. Варто зазначити, що український гумор має власні особливості, тому є складним для розуміння іншомовної аудиторії. Як зазначено у теоретичній частині, гумор має свої класифікації такі, як сарказм, чорний гумор та іронія тощо, але звичайно є певні особливості, відповідно до країни та культурного фактору. Варто також звернути увагу на проблеми, з якими може зіштовхнутись перекладач на протязі процесу перекладу.

На нашу думку, до проблем перекладу належать такі:

1. Мовні аспекти: гра слів, фразеологізми, стилістичні та граматичні особливості, яка є проблематично перекладати відповідно до мови, на яку ти перекладаєш, адже іноді важко знайти дефініцію, яка буде точно відповідати оригінальному тексту та повністю збереже гумористичний ефект промови.
2. Культурологічні аспекти: культурний досвід та певні культурні традиції певного народу. Спікер може використовувати відповідні елементи, які стосуються його або її культури, тому це створює певні проблеми при перекладі, адже перекладачу потрібно мати певний досвід роботи з цим та загальні знання з культурології, які допоможуть перекласти правильно.

Переклад гумору потребує від тлумача не лише знань обох мов, але й розуміння культурних контекстів. Ефективний переклад гумору повинен зберігати не лише зміст, але й емоційний та комічний ефект, що потребує творчого підходу та адаптації. Адже, якщо не використовувати знання для створення комічного ефекту, аудиторії важко буде зрозуміти зміст жарту та сприйняти його взагалі.

Висновки за розділом 2

У даному підрозділі окреслено теоретичну, а саме перекладацьку основу, для подальшого дослідження для окреслення гумору на основі добірки із Ted Talk. Переклад є складним процесом, у який закладається різні теорії та стратегії для вдалого результату. Теорії перекладу складаються з загальної теорії, часткової та спеціальної. Загальна теорія визначається мовними закономірностями, часткова теорія відповідає за переклад тільки між певними парами мов. Спеціальна теорія фокусується на мовленнєвих формах та певних гумор, задля яких здійснюється процес перекладу. Переклад може обрати стратегію, яку вважає за потрібну, для досягнення результату. Також відомими дослідниками, як Лершер, було окреслено теорії перекладу, одомашнення та очуження, глобальні та локальні та інші. Залежно від задачі, спеціаліст обирає стратегію. Результат залежить від прийнятого рішення, адже результат залежить від комплексного підходу, забезпечуючи точність та адекватність змісту. Таким чином, стратегії допомагають забезпечити успішну передачу сенсу. Тому було окреслено загальні теорії для перекладу, але існують теорії для перекладу саме предмету нашого дослідження – гумору. Це складне завдання для перекладача, адже потрібно врахувати всі особливості передачі сенсу. Стратегії для перекладу гумору: компенсація, сигналізація, заміна та перебільшення. Ці стратегії використовують для збереження комічного ефекту у виступі. Залежно від типу гумору, відбувається вибір стратегії, але універсальної стратегії для всіх випадків – не існує. Власне, перекладачу важко врахувати всі чинники,

тому треба гнучко підходити до процесу. Тут постає питання проблеми перекладу, що включає культурні та мовні аспекти. До культурних належать національні особливості та культура, що може викликати проблеми перекладу для спеціаліста. До мовних належать гра слів, переклад ідіом, фразеологізмів тощо.

Отже, саме ці аспекти ускладнюють переклад гумору. Спеціаліст повинен гнучко використовувати свої знання та використовувати стратегії для результату. Дизайн нашого дослідження чітко окреслено у декілька етапів з використанням методів, які дозволяють дослідити тему комплексно. Таким чином, для перекладу гумору спеціаліст повинен мати не лише знання мови, а й розуміння культури. У результаті адекватний переклад гумору можливий при використанні відповідних стратегій і методів, які враховують як лінгвістичні, так і культурні фактори.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ПРИКЛАДІВ ПЕРЕКЛАДУ ГУМОРУ

3.1 Конструювання гумору в оригінальному тексті та його передача у перекладі.

Даний розділ присвячений аналізу прикладів із публічних виступів Ted Talks. Гумор може конструюватись в оригінальному тексті та по різному передаватись у перекладі. Спочатку треба проаналізувати промови Ted, що конкретно їм притаманно, по-перше, це ліміт часу, на протязі якого треба виражати свою думку, композиційна структура та логічність сказаного та чіткість. Публічні виступи у TED Talk – жанр, що ґрунтується на основі наукового стилю та викладається у формі розмовного задля спрощення розуміння викладеного матеріалу.

Перший приклад має переклад українською мовою, адже є прямим прикладом гумору в основі маючи перебільшення та сарказм, як підвиди гумору. Цей приклад перекладений за допомогою стратегії доместикації. В оригіналі сказано “*Olympics in martyrdom*”, що виражає собою певний прийом, який відноситься до перебільшення, абсурду [32, 00:33]. Ця фраза показує властивість впадати у крайність бабусі. Проблематика «олімпіади з мучеництва» адаптована через прямий переклад і доместикацію, роблячи гумор доступним для українського слухача. Мова жарту є зрозуміла та проста, підкреслена простою структурою, яка складається з 2-ох частин. Перша – порівняння бабусі, як відтворення комічного.

Перекладена фраза: «*Моя бабуся завжди діяла в інтересах інших людей, хотіли вони цього чи ні*» [32, 00:39]. Ця фраза показує, що спеціаліст намагався передати точну стилістичну відповідність, використовуючи просту структуру та просту, зрозумілу. В цілому, нічого не додано та не викинуто. Спеціалісту вдалось зберегти структуру комічного, але використання певних фраз можуть звучати менш природньо. Так би мовити, адаптувати під українську культуру.

Тобто, у перекладі перекладач адаптує гумор до української аудиторії, вживаючи звичні фрази та конструкції для цільової аудиторії. Локалізація надає плавність викладу думок. Структура жарту збережена, паузи та інтонація відіграють роль підсилення гумору.

Отже, в офіційному перекладі, аналіз показав, що було використано такі лінгвістичні стратегії, як 1) одомашнення 2) підбір лексики відповідно до аудиторії. Наступний уривок ілюструє культурні відмінності. Спікер ділився досвідом про правило трьох поцілунків і яке значення вони мають у різних країнах. Стратегія перекладу підібрана під одомашнення. Перекладач повністю зберіг лаконічність та адаптував жарт під українську аудиторію, перекладач також не представив додаткову інформацію, що могло би ускладнити розуміння контексту цільовою аудиторією. Аналізуючи даний уривок з офіційним перекладом, треба звернути увагу на такі аспекти: Аналізуючи переклад цього фрагмента, можна звернути увагу на кілька аспектів:

1. Збереження змісту та контексту: переклад повністю відтворює сенс сказаного.
2. Лексика:

Оригінал: *"How many kisses are we going to do?"*

Переклад: *«Скільки ми будемо цілувати?»* [35, 01:33].

В оригіналі використовується конструкція *going to*, яка виражає заплановану дію у майбутньому, тому точніше було б використати *«скільки разів ми будемо цілуватися?»*, щоб підкреслити аспект дії.

3. Структура та граматики: структура речень повністю відповідає оригіналу.
4. Природність мови: офіційний переклад звучить досить природно під українську аудиторію.

Крім того, що конструювання гумору відбувається через структуру, але і гра слів, мовна позиція, простий та зрозумілий відіграє важливу роль.

Наступний приклад побудований на іронії та критиці заможних людей. Даний приклад перекладений за допомогою стратегії компенсації. В оригіналі спікер використовує *“the haves but not the have-nots”*, що являє собою гру слів, де підкреслюється великий розрив між багатими та бідними кастами суспільства. Дана фраза не має українського відповідника, тобто тут буквальний переклад *«хтось щось має»*, і *«ті, хто нічого не мають»*. В англійській мові це ідіома, тому саме переклад цієї гри слів українською звучить неприродньо та не може передати того комічного ефекту для української аудиторії. DeepL пропонує перекласти українською мовою цю ідіому, як *«заможні»* та *«незаможні»*, проте на нашу думку, і цей переклад не може передати те, що покладено в оригінальний текст.

Як висновок, можна сказати, що краще адаптувати цей вираз під українську аудиторію певною метафорою або перебудовою речення зовсім. Поміж цього вирізняється особа у вигляді Кеннета Лея та його дружини, що підсилює іронію. Оригінальний текст також наділений риторичним запитанням, як-от *“what's funny about being down to four houses”*, де спікер вказує на те, що для звичайних людей проблеми заможних здаються абсурдними [32].

Також, до відповідних структурних елементів можна віднести ще паузи, які робить спікер для сміху та вираження антитези. Український переклад адекватно передає побудову гумору з оригіналу, але нюанси відтворення гри слів передано не чітко. Іронія про Кеннета Лея – збережена. Риторичне запитання, яке виокремлене лапками та словом тільки передає правильний посил та створює комічний ефект. Представлений українській аудиторії переклад є дуже близьким до оригіналу та успішно зберігає гумор, який є зрозумілий на достатньому рівні. Тобто, що конкретно було показано в офіційному перекладі:

1. Адаптація ідіоми під українську аудиторію.
2. Збереження постаті про Кеннета Лея.
3. Лексичний підбір

Тобто, у обох випадках конструювання гумору відтворюється за допомогою гри слів, гіперболи, риторичний запитань та збереженої структури гумору в оригіналі, що створює відповідний сенс на різних мовах. У прикладах вище розповідається про певні ситуації, але наступний комізм буде відбудований у сюжеті, коли жінка не розуміє, що вона є автомобілістом. В оригіналі анекдот виставляє абсурдну ситуацію, де жінка порушує правила дорожнього руху. Найвищий момент розвитку закладається у тому, що вона раптово розуміє і каже *“Oh! Am I driving?”*. Але фраза українською мовою менш відтворює комізм, ніж англійською фраза *“oh! Am I driving?”*. В оригіналі комічний ефект виражається у тоні та інтонації, коли дівчина задає питання жінці, наприклад:

“And the daughter says, as tactfully as possible, 'Mom, are you aware that you just went through two red lights?’” [35, 00:45].

Ця ж фраза у перекладі зберігає тактовний тон та точно передає сенс сказаного. У перекладі збережено гру слів, несподіваний поворот ситуації та абсурдність ситуації. Інтонація зберігається, хоча й пом'якшена в українському варіанті. Переклад зберігає той самий тон.

Інший приклад базується на тому, що спікер розповідає про досліди, але й додає жарт. Даний приклад перекладений за допомогою стратегії доместикація з елементами компенсації. До конструювання гумору додається ще один нюанс у вигляді самозаниження, що його мозок відрізняється від інших. Спікер використовує прийом для залучення аудиторії, наприклад, «уважно подивитися», що створює комічний ефект. В оригіналі спікер використовує подібні стилістично слова, що у перекладі є непомітним. В іншому прикладі, оригінальна фраза звучить так: *“I had a hypothesis that the brains of procrastinators are different from the brains of other people”*.

Переклад: *«У мене була гіпотеза, що мозок прокрастинаторів відрізняється від мозку інших людей»* [41, 1:20]

Тут представлений дослівний переклад, де зберігається точність сказаного, що дозволяє передати іронічність та легкий стиль, але в оригіналі фраза більш гостра, у перекладі відтворено більш м'якість. Що стосується інших фраз, у перекладі «*мозок людини, що не є прокрастинатором*» звучить складніше, ніж «*мозок не-прокрастинатора*» або навіть «*мозок людини, яка не прокрастинує*». Перекладач не використовує спрощень в офіційному перекладі, що може ускладнити сприйняття цільовою аудиторією. Такі ж спрощення стосуються і фрази «*дивували людей навколо мене*», яку можна було би змінити на «*здивувала всіх навколо*» [41, 1:20]. Але у загальних рисах, жарт доволі легко сприйняти україномовній аудиторії.

У наступному випадку у перекладі використовувалась стратегія одомашнення з дослівною технікою перекладу. Ось ключові аспекти, які вказують на використання цієї стратегії: у перекладі відсутні культурні відмінності, із цієї причини, перекладу не потрібно було додавати еквіваленти для доступного пояснення, але ім'я “*Bob Mankoff*” є в оригіналу і перекладач залишив його і у перекладному тексті, без адаптації.

Таким чином, стратегія одомашнення застосована через збереження універсальних культурних реалій та адаптацію гумору для українського читача.

Наступний приклад гумору закладається у несподіваних елементах та абсурдності ситуації, яка і є комічним ефектом, що виражаються в уособленні, тобто використовуються образи «*монстра паніки*» та «*мавн*»/*Panic Monster and «Monkey»*, щоб заглибити аудиторію в іронічні ситуації, адже ці образи є центральними і їх збереження дуже важливо. Даний приклад перекладений за допомогою стратегії очуження. Також застосовується легкий сарказм. У перекладі передається точні образи, передається основна ідея та смислове навантаження. Спеціаліст використовує мовні звороти, щоб зберегти іронічний стиль, що підсилює комічний ефект.

Фраза “*It became very relevant in my life quite recently*” перекладається як «*Він став дуже актуальним у моєму житті досить недавно*» [41, 1:20].

Тут знову відбувається дослівний переклад, тільки слово «relevant» має інше значення в українській мові, на нашу думку, тут потрібно замінити це слово іншим. Фрази в оригіналі є короткими, що свідчить про особливість публічних виступів на Ted Talks.

В оригіналі фраза: *“but he wakes up suddenly every time the deadline approaches or when there is a danger of public humiliation, career disaster or some other calamity”*.

Переклад: *«Але він раптово прокидається кожного разу, коли наближається дедлайн або коли є небезпека публічного приниження, кар'єрної катастрофи або якогось іншого лиха»* [40, 00:43].

Перекладач зберігає всі елементи у перекладі, включаючи дослівний переклад та точність сказаного. В оригіналі використовуються абсурдні елементи, які відносяться до розшифровки повідомлень. В оригіналі виражений іронічний контраст та гра слів. Переклад показує адаптацію до української аудиторії, адже зберігається та відтворюється абсолютно все у перекладі. Варіант перекладу було би оцінено на високому рівні.

У наступному прикладі у методі побудови гумору в оригіналі відіграє роль знову абсурдності, іронію та структурних елементів, у якості ігрового мислення, який виражається у фразах «люди з колесами, які можуть літати». Питання про людей з колесами, які можуть літати та літаки є явно не реалістичним і парадоксальним. В оригіналі:

“If people had wheels and could fly, how would we differentiate them from airplanes?”

Переклад: *«Якби люди мали колеса і могли літати, як би ми відрізняли їх від літаків?»* [40, 00:48]. Переклад виконано дослівно, але комічний ефект збережено. Перекладач використовує відповідну лексику, що є правильним рішенням. Контекст є універсальним та не потребує колосальних змін у перекладі. Також спікер включає слово «urgent» додає контрасту у мовленні. Щодо перекладу, то у перекладі точно збережений зміст, структура, що підкреслює іронічний контраст.

Наступним анекдот ґрунтується на фантастичному аспекті. Анекдот має елемент, де створення нової жаби з «додатковим інгредієнтом» суперечить реальним науковим принципам. В ориґіналі анекдот є простим і прямолінійним. Професіонал зберігає основні гумористичні елементи ориґіналу, включаючи абсурдність концепції «додаткового інгредієнта» для нового створіння. В ориґіналі *“Oh, it's this extra ingredient...”* Переклад: *«О, це той додатковий інгредієнт...»*. Перекладач використовує «о», замість «так» або «ну», наприклад. Також використовує вставні слова та зберігає комічний ефект: *“you know, that you need to create a new frog...”* та переклад: *«знаєш, який потрібен, щоб створити нову жабу...»*. Вставне слово *«знаєш»*, яке відтворено із ориґіналу зберігає розмовний стиль, що і відповідає ориґінальному тексту.

Отже, у цьому підрозділі було розглянуто як саме гумор може конструюватись в ориґінальному тексті та перекладі. Було зроблено висновки, що гумор може конструюватись через гру слів, гіперболу або перебільшення, риторичні запитання, вставні слова для створення зв'язку з аудиторією, гру слів, ідіоми та підвищення абсурдності, інтонації та структури. Всі ці компоненти є невід'ємною складовою передачі гумору. Перекладач повинен успішно зберегти всі наведені комічні сторони, щоб відтворити гумористичний ефект. Від цього залежить наскільки вдало або невдало перекладач може інтерпретувати це. Здебільшого у наведених прикладах було застосовано дослівний переклад, але не завжди це було успішно застосовано, адже у прикладі з ідіомами через культурну різницю може утворитись непорозуміння, тому що щось є неприйнятним для іншої культури. Загалом, всі приклади мали відповідний переклад, тобто дослівний, на високому рівні до ориґіналу. Завдяки цьому гумор був доречний так зрозумілий для української аудиторії.

3.2 Аналіз стратегій перекладу гумору

Даний підрозділ буде фокусуватись на стратегіях перекладу, які є ґрунтовним аспектом впливу на передачу комічного ефекту з англійської мови

на українську. У методичному підрозділі було досліджено теоретичне підґрунтя для даного аналізу. Використовуючи приклади з виступів TED Talks, які вже були наведені, ми більш глибоко зануримось в аналіз стратегій і технік, які були використані для цього. Загалом, маючи аналіз стратегій на конкретних прикладах, можна зробити висновок про те, які з них забезпечують найточніше відображення гумору.

У першому прикладі задля збереження сенсу та сарказму, перекладач користується стратегією одомашнення. Ця стратегія використовується у даному прикладі для передачі оригінального відтінку гумору, який буде зрозумілий не тільки для української аудиторії. Зроблено висновки, що саме ця стратегія використовувалась спеціалістом, адже:

- 1) Передається культурні посили через еквіваленти, наприклад, перебільшення значення мучеництва фраза "*Olympics in martyrdom*". Перекладач ніяк не змінює змісту, бо дана фраза може мати різне значення у культурному контексті інших країн.
- 2) Зберігається сарказм та комічний ефект.
- 3) Використання однакової структури, як і в англійській мові.
- 4) Процес адаптації, а саме перекладач використовує зрозумілу лексику та синтаксис для кращого розуміння сказаного всіма національностями. Платформа Ted Talks має переклад не тільки українською мовою, а ще й іншими мовами, тому для спеціалістів важливо зберегти посил спікера.

Саме тому, спираючись на дані висновки, можна стверджувати, що у прикладі використовуються стратегія адаптації. Перекладознавці з достатнім досвідом перекладання можуть оцінити наскільки успішно була підібрана стратегія та виконання перекладу або вказати на потенційні мінуси роботи.

Наступний уривок представляє комічний ефект, адже спікер говорить про різні національності, але не зустрічає місцевих. Стратегія, яка використовується – одомашнення. Переклад адаптований під українську аудиторію без додаткових пояснень, залишаючи основний гумористичний акцент на різноманітності національностей. Оскільки гумор базується на культурній ситуації, перекладач

не використовував іноземні поняття чи слова, які могли б зробити текст складним для сприйняття. Одомашнення зберегло плавність тексту, адаптуючи його до стилістичних норм української мови.

Наступний приклад включає у себе використання декількох стратегій. У прикладі наявні: іронія, гра слів, риторичні запитання, які виражають собою експлікацію.

- 1) Перша стратегія, яка використовується – стратегія адаптації, ідіоми, які не мають прямого еквіваленту в українській мові перекладаються, як «Жартувати можна про те, що є, але не про те, чого нема», тобто перекладач намагається адаптувати вислів під іншомовну аудиторію та зберегти ідею, яка закладена у вислів, але, звичайно, без точної передачі мовою оригіналу. Також, як зазначала Мона Бейкер, працюючи з ідіомами, що тут також може використовувати стратегія компенсації, адже тут применшується особливість ідіоматичності, адже неможливо передати таку ж саму суть, як і в оригіналі.
- 2) Використання лапок навколо слова «тільки»: *«Що смішного в тому, що в тебе 'тільки' чотири будинки»*, де перекладач тільки підсилює ефект комізму.
- 3) Крім того, в оригінальному тексті використовуються особа, яка є незрозумілою для української аудиторії. Тому жарт може здатись не зовсім зрозумілим для іншомовної аудиторії.

Ці два фактори вказують на використання стратегії адаптації та в додачу експлікації, судячи з перекладу, то спеціаліст переходить від дослівного перекладу до стратегій перекладу гумору, та в додачу використовує стратегію компенсації.

У наступному прикладі можна визначити такі особливості, як:

- 1) Майже ідентичний переклад з оригіналом, тобто дослівний.
- 2) Перекладач не змінює нічого і не додає нічого.
- 3) Лексичні зміни не відбувались, тому жарт може передаватись не зовсім природньо.

На нашу думку, будь-які стратегії перекладу цього уривку не було використано, але перекладач намагався зберегти основну ідею жарту.

Приклад побудований на стратегії одомашнення з елементами компенсації, про це свідчать такі фактори, як:

- 1) Оригінальна структура
- 2) Лексична заміна у таких випадках, як веду блог» замість «блогую», якщо перекладаємо дослівно. Перший варіант, який запропонований, відповідає нормам української мови.
- 3) Перекладач намагається мінімізувати втрати комічного ефекту. Роблячи висновки, можна стверджувати, що оригінал є більш комічним, але попри це комічний ефект зберігається.

Отже, підсумовуючи наведені приклади, можна зробити висновок, що стратегія адаптації є найбільш поширенішою. Перекладачі намагаються і зберегти ефект комізму, і передати це точно в оригіналі, адже передача гумору у перекладі є складним процесом для перекладознавців.

Наступний приклад фокусується на збереженні комічного ефекту, жарт абсолютно зрозумілий для української аудиторії, передає конкретні образи «Монстр Паніки» і «Мавпа», які дослівно і перекладаються. Переклад виконується дослівно зі збереженням однаковою структури з англійською мовою. Важливою частиною є збереження контексту і лексики, що передає комічний настрій і забезпечити ідентичне сприймання анекдоту в іншій культурі.

У наступному уривку використовується стратегія дослівного перекладу, наприклад фрази:

Оригінал: *“If people had wheels and could fly, how would we differentiate them from airplanes? Urgent.”*

Переклад: *«Якби люди мали колеса й могли літати, як би ми відрізняли їх від літаків? Терміново.»* [40, 1:20].

Переклад виконаний ідентично, слово у слово, збережена структура англійської мови, але жарт є зрозумілим та читабельним для аудиторії. Переклад

зберігає визначальний сатиричний зміст і передає його так, щоб це було зрозуміло та смішно для української аудиторії.

Приклад під номером 7 визначається такими стратегіями:

- 1) Збереження іронії
- 2) Дослівний переклад, але є мовні нюанси замість «з мами й тата жаби» можна сказати «з батьків жаби» для скорочення повторень слова «жаба».

У додатках є багато прикладів, які виражають гру слів, наприклад. В оригінальному тексті використано термін “*Muzzies*”, що використовується з іронією щодо стереотипів про мусульман. Перекладач залишає все без адаптації, але підібравши більш нейтральний термін для вираження ідеї, щоб зберегти і комічний ефект. Стратегія, яка використана тут це одомашнення, з елементами технік дослівного перекладу також. Перекладач підбирає українські еквіваленти та фрази, відповідно до тексту. Наприклад, “*Sitting inside of a burrito*”, що перекладається за допомогою дослівної техніки перекладу і слово *burrito*, так і перекладається, як «*буріто*», що є незвичним для української аудиторії, але це надає витонченості перекладу. Перекладач також поєднує і очуження тут, адже буріто – це іноземний варіант вживання їжі.

Наступна фраза “*A sophisticated *** joke*” у перекладі «витончений жарт», що є більш нейтральною, адеж у перекладі пропущено слово, яке є в оригіналі замість зірочок, тобто перекладач культурно адаптував жарт під аудиторію. Тон легкий, зрозумілий, супроводжується невербальні елементи також.

У наступному прикладі застосовано стратегії одомашнення з певними технічними змінами. Розглянемо оригінальну фразу “*Ha ha. The wit*” перекладена як *Ха-ха. Дотепність*.

Переклад зберігає саркастичний тон, що служить основою для комічного ефекту. Передається з дослівною технікою разом. Таким чином, переклад адаптує текст для аудиторії, надаючи близький за змістом варіант і зберігаючи комічний та іронічний тон, що є характерним для стратегії одомашнення.

У цьому прикладі перекладу використана стратегія очуження, наприклад, “*Discouraging data on the antidepressant*” як «*Невтішні дані про антидепресант*» [30, 1:20]. Такий підхід дозволяє максимально точно передати зміст оригіналу. До деталей аналізу цього уривку відноситься буквральність перекладу, не додаючи нічого зайвого, переклад відображає зміст англійського варіанту. У цьому уривку тема, яка обговорювалась стосувалась медицини, тож текст стає зрозумілим без змін для цільової аудиторії.

Отже, найпоширенішою стратегією є стратегія адаптації та дослівний переклад, який використовується у перекладі публічних виступів Ted Talk, більшість прикладів, які наявні у додатку підтверджують це речення. Перекладач підбирає еквіваленти для природного перекладу українською мовою. Іноді оминає слова, для створення культурного перекладу для аудиторії, у деяких випадках, з поширеними темами, як медицина, залишає все без додаткових змін, адже текст і є зрозумілим без певних додатків. Стратегії, які описані Моною Бейкер теж використовувались у перекладі ідіом, але однією проблематикою є те, що переклад гумору з культурного боку певної країни є складним процесом, саме тому не тільки мовні знання потрібно мати перекладачу, але й культурні теж, що успішно виконати переклад.

3.3 Аналіз технічних аспектів перекладу (інтонація, паузи, жестикуляція)

Публічні виступи Ted Talk мають велику кількість технічних аспектів, а саме – жести, паузи та інтонація, які додають комічного ефекту до виступів. Спікери використовують усі засоби, які відносяться до вербальних та невербальних для створення гумористичного ефекту та для виконання певних функцій, як наприклад, використання займенників ми, які відіграють функцію ототожнення з аудиторією, і всі інші лінгвістичні засоби, які виступають прийомами для встановлення контакту. Загалом, інтонація включає у себе зміну тональності голосу, тож має за мету підкреслити емоції, але важко відслідкувати

цей процес маючи лише текст. Тому важливо приділити увагу словам та фразам, які вказують на фактор емоцій. Пауза – невід’ємна складова мовлення, у наведених прикладах наявні паузи, які мають різну мету: 1) для заповнення сміхом 2) для створення інтриги або напруги в аудиторії. Перекладач враховує такі складові, адже треба зберігати ритм, або просто синхронізують їх з субтитрами. Жести включають у себе рух рук, міміка та інших невербальних знаків. В тексті важко передати жестикуляцію чи вираз обличчя, саме тому спеціалісти повинні фокусуватися на текстові засоби.

Приклади:

“This is the brain of a non-procrastinator. And here it is – (pause) my brain» (gesture)” [41].

Інтонія: жартівлива, перекладач відтворює всі технічні аспекти для того, щоб можна було переглянути навіть без звуку. Речення у перекладі зберігає комічний ефект та позначає паузу перед «my brain», що свідчить про зміну інтонації від нетривіальної до жартівливої.

Паузи: перекладач позначив паузу і це дозволяє зберегти ритм жарту.

Жестикуляція: при відтворенні відео, спікер показує на свій мозок, що посилює комічний ефект, перекладач додає це, зберігаючи конструкцію.

“If people had wheels and could fly, how would we differentiate them from airplanes? (pause) Urgent” (Laughter) [35].

Інтонія: абсурдність питання, що виражається серйозною інтонацією. Та у перекладі успішно це передано. Паузи: перед «Urgent» стоїть пауза, що зберігає всю абсурдність даного анекдоту. Жестикуляція: жестів в оригінальному тексті не знайдено.

Отже, у даних двох прикладах перекладознавець зберіг всі зміни інтонації, проставив паузи у перекладі та в оригіналі це теж додано, тому структура, ритм та збереження комічного ефекту відбулось успішно.

“My grandmother always acted in other people's interests, whether they wanted her to or not” (pause, laughter) [33].

Інтонація: перекладач змінює тон інтонації за допомогою фрази «хотіли вони цього чи ні», де початок вже є відтворенням комічного.

Паузи: перед «*whether they wanted her to or not*» є пауза, яка підвищує розуміння іронії. Жестикуляція: не використовується

“*What's funny about being down to four houses?*” (*gesture, laughter*)

Інтонація: саркастичний тон. Перекладач зберіг сарказм у перекладі через використання слова «*тільки*», яке додає іронії висловлюванню.

Паузи: не знайдено.

Жестикуляція: Жест у кінці речення підкреслює сарказм.

Враховуючи всі приклади, які наведені, можна зробити висновок, що перекладач з точністю передає все, що прописано у скрипті до Ted Talk, адже це важливо розуміти наскільки аудиторія має взаємодію зі спікером та манеру його або її розмови, адже якщо маєш тільки текстовий формат того, що було сказано, легко індефікувати інтонацію, коли вказано, де саме спікер показав жест або вказав на екран, та зупинився.

Наступний приклад відображає сильне емоційне забарвлення, що супроводжується інтонацією. На початку інтонація є спокійна та збережено нейтральний тон. Коли спікер підходить все ближче до кульмінації, напруга зростає та спікер виводить головне запитання з комічним ефектом: “*Mom, are you aware that you just went through two red lights?*” [32].

Далі відмічається пауза, і після відповідь матері, що і викликає сміх в аудиторії. Функція паузи у даному випадку виражає несподіваність ситуації, що підкреслює певну класифікацію гумору, під назвою – іронія.

Крім того, наявний невербальний елемент, спікер імітує подив, який дає зрозуміти аудиторії іронічність ситуації, що створює динамічний розвиток жарту.

Наступний приклад:

Інтонація та паузи наявні у таких рядках: “*Thank you very much... So, 15 minutes left*” [33].

Спікер помітно змінює інтонацію, адже це початок публічного виступу, у середині речення він змінює темп мовлення та зупиняється, щоб утворилося враження, ніби це і є кінець вже. Після наявний невербальний елемент подиву, що ще залишилось 15 хвилин виступу.

Спікер створив комічну ситуацію для аудиторію, що гумор, таким чином, виконує функцію для встановлення контакту між спікером та аудиторією. У комплексному підході до вивчення гумору, як явища, важливо врахувати всі нюанси перекладу та технічних аспектів, як саме гумору конструюється за допомогою технічних аспектів.

Аналізуючи ці уривки з платформи Ted Talk, без розбору технічних деталей, важко аналізувати як саме спікери вводять гумор і яку функцію бажають отримати від введення у промову гумору.

Приклад приклад відтворює абсурдний вид гумору, який описаний у теоретичній частині теж. Цей вид гумору складається з декількох частин, де спочатку говориться істина, а вже потім додає елемент абсурдності, який є ключовим елементом створення жарту.

Як у прикладі: *“When my son was four in England ... actually, he was four everywhere, to be honest”* [33].

Така будова речення слугує для створення комічного ефекту абсурдного гумору. Під час виступу спікер дивиться на екран, що супроводжує його репліки, показуючи дитячі фотографії сина, та додаючи жест, що створює драматичний ефект, з метою заглиблення аудиторії у промову, виводячи після жарт у такому же стилі.

Спікер вправно поєднує всі елементи для гумору, які конструюються через інтонацію та жести. У перекладі важливо зберегти ці паузи, інтонації та легкі інтерпретації, щоб мати схожий ефект для цільової аудиторії теж.

Яскравим прикладом невербальних елементів у перекладі є уривок, де спікер користується технічними аспектами для створення комічного ефекту. У цьому уривку спікер імітує говоріння арабською мовою, що супроводжується кумедною інтонацією також. Ось наведено технічні деталі:

Інтонація: легка та жартівлива.

Пауза: Після фрази “*Life goes on*” робиться пауза, яка викликає сміх аудиторії.

Жестикуляція: Жестикуляція під час імітації арабської мови додає театральності, роблячи гумор виразнішим. Це робить жарт більш «помітним» для аудиторії та підсилює комедійний ефект, не обговорюючи серйозних тем на пряму.

Ця комбінація інтонації, пауз, жестів та імітації дозволяє коміку акцентувати на стереотипах, одночасно розряджаючи тему за допомогою гумору. Це і є однією з найактуальніших функцій гумору, яка використовується на платформі *Ted Talks*.

Дані приклади перекладу із передачею технічного аспекту були наведені з метою показати наскільки технічний аспект важливий у перекладі та в принципі у використанні в промові, та передачі його у тексті і, якщо ці аспекти прибрати із перекладу, буде очевидно, що комічний ефект зменшується, бо однією із ключових аспектів є інтонація, жести та паузи. Уявимо ситуацію, коли текст буде викладено без використання інтонації, пауз, міміки та пародіювання чогось, якщо це буде просто сухий текст, то і комічне у цьому тексті або промові набагато разів зменшиться, або можливо взагалі зникне.

Отже, у всіх прикладах, які були представлені наявні технічні аспекти перекладу такі, як імітація мови, інтонація з паузами та жести, і, власне, емоційний вклад. Перекладач владо передав іронічний тон та зберіг комічний ефект на рівні контексту. Перекладач прописав всі зупинки, вказав у скрипті, що спікер зробив жест, або зімітував використання мови, використовуючи дужки до цього, тому навіть читаючи просто переклад можна уявити та зрозуміти гумористичний ефект, який закладено у публічному виступі. Через правильну структуру та підбір лексики важливі аспекти було передано та збережено вдало.

Висновки за розділом 3

Даний підрозділ був сфокусований на аналізуванні гумору у публічних виступах Ted Talk. Цілий розділ було присвячено виявленню гумору та відтворення його у перекладі, тому включає у себе порівняльний аналіз оригіналу та перекладу, аналіз підходів до перекладу, та технічні аспекти, що дозволяє зробити чіткі висновки. Дослідження показало, що гумор в оригіналі та перекладі може конструюватись по різному. Ми обрали за структурою та аналізували переклад українською мовою. В оригінальному тексті було виявлено риторичні запитання, гру слів, тобто ідіоми та активне вживання гіперболи, які разом утворювали комічний ефект. Гумор будувався в основному на іронії на сарказмі.

За кількістю було проаналізовано декілька прикладів із добірки, та додано аналіз стратегії для перекладу. Загалом, найпоширенішою стратегією для перекладу була стратегія одомашнення, адже перекладач намагався адаптувати жарти під українську аудиторію, і це, дійсно, було важливим етапом відтворення гумору у тексті, але у деяких випадках втрачається комічність, адже знання культури теж відіграють велику роль у побудові процесу перекладу. Також, дослівний переклад зі збереження структури були повністю ідентичні у перекладі, адже багато прикладів із добірки, які не були проаналізовані у роботі вказують на те, що теж техніка дослівного перекладу присутня і використовується дуже широко, але залежно від випадку, адже в загальному, тексти, які були включені у добірку цього дослідження, не потрібно змінювати або додавати певну інформацію для інтерпретації. У деяких прикладах звучало навіть природньо для української мови. Аналізування стратегій, які були обрані перекладачами, показав важливість цього етапу. Здебільшого було представлено стратегію адаптації до культурного аспекту і при цьому збереження комічного ефект, що є важливим завданням для перекладача. Публічні виступи мають багато технічних аспектів такі, як жести, паузи та інтонація, адже Ted Talk – це

міні-сцена, де відбуваються виступи людей, які хочуть ділитися інформацією або досвідом у якійсь сфері.

Гумор функціонує у таких форматах для розрядження атмосфери та подачу матеріалу у легкій та не складній формі. Крім цих аспектів, технічний аспекти у вигляді жестів, вираження емоцій у вигляді міміки або пародіювання поведінки іншої людини, особливо це виражено у прикладах, у даній частині, де навіть імітували мову. Це все відноситься до технічних аспектів.

Найпоширенішими у прикладах представлені міміка та інтонація з паузами, адже це важливий аспект конструювання гумору, особливо, якщо ціль є налаштувати контакт з аудиторією, що є успішним показником у використанні гумору, як способу, на платформі Ted Talk.

Дослідити всі аспекти цього питання важке завдання, адже фокус тільки на текстовий формат, але працюючи з скриптом виступів перекладачем було визначено паузи та жести, тому паузи, жести та інтонація відіграють важливу роль, адже використовуючи ці елементи правильно відтворюються комічні ефекти. Було наведено приклади, які мали ці технічні аспекти і проаналізовано з боку інтонації, жестів та пауз.

Загалом, щоб перекладати успішно комічне, треба мати комплексний підхід та враховувати технічні аспекти, це і є складним завданням для спеціаліста.

Підсумовуючи усе сказане, можна зробити висновок наскільки гумор складне явище не тільки у трактуванні поняття, але і передачі сенсу сказаного у різні цільові аудиторії.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У даній магістерській роботі було проведено дослідження на тему «Особливості відтворення гумору в англо-українському перекладі (на матеріалі платформи TED)». Гумор є багатогранним та універсальним поняттям, і трактується лінгвістами по-різному. Загалом, це розповідь, яка побудована на комічному ефекті, де когось або щось можуть висміювати. Існують різні теорії комізму: теорія негативної якості, контрасту, суперечності, відхилення від норми та мотивів, що перетинаються. Гумор ділиться на різні класи: іронія, сарказм, чорний гумор, сатира, насмішка, жарт або анекдот. Інші вчені поділяють гумор на абсурдний, ситуативний та візуальний. З-поміж функцій гумору, їх налічується багато, у роботі представлено 1) когнітивну та соціальну 2) використання гумору для соціальної комунікації та впливу 3) зняття напруги 4) управління розмовою, будування діалогу. Теоретична частина представлена із урахуванням різних точок зору дослідників, адже не існує універсального поняття «гумору» або сталої функціональності, тому що кожен вчений наводить різні класифікації, функції та має власну дефініцію поняття гумору. Розділ 2 присвячений методології дослідження. Представлений дискурс ідеації та які функції існують для цього поняття. Теоретична частина полягає у наведенні загальних стратегій перекладу. Розглянуто стратегії одомашнення та очуження, які є найбільш актуальними стратегіями, які потрібні для даного дослідження, глобальні та локальні, також представлені техніки перекладу, у які входять калькування тощо. Окремо були наведені стратегії гумору, як перекладати певні конструкції, за основу було взято погляди Мони Бейкер. Окреслено проблеми перекладу гумору, з якими перекладач може зіштовхнутись, до яких відноситься культурні та мовні аспекти. У розділі 3 представлено приклади з публічних виступів, та поетапно розписано, що зробив перекладач і яку стратегію використовує.

Було зроблено висновки, що найрозповсюдженіші стратегії у перекладі це одомашнення та очуження із техніками дослівного перекладу, але це повністю

передавало природу комічного ефекту. Загалом перекладач адаптував тексти під українську аудиторію. Проблеми були з перекладом ідіом та знаходження еквівалента в українській мові. Було виявлено, що стратегії перекладу є важливим етапом у роботі перекладача і від цього залежить якісний результат. Крім цього, проаналізовано невелику частину технічних аспектів, які впливають на переклад, це інтонація, жести та паузи, що впливають на передачу комічного ефекту. У прикладах були наявні паузи, жести та комічна інтонація, які виражаються певними словами, певною структурою. Важко зробити висновки, маючи тільки текстовий документ, але перекладач проставив знаки паузи, відповідно до оригіналу, та вдало зберіг комічний ефект. Нарешті, аналіз гумористичних реплік, зокрема, на платформі Ted Talk продемонстрував, що ефективний переклад вимагає не лише технічної майстерності, але й глибокого розуміння культурних аспектів та нюансів та вимагає розуміння цільової аудиторії. Від цього залежить, чи буде переклад успішний, чи буде мати гумористичний ефект та чи буде зрозумілим.

Отже, наше дослідження підтвердило, що переклад гумор є комплексною проблемою з культурними факторами. Було розглянуто різні аспекти вираження особливості гумору та його у перекладі. Загальні стратегії, які були представлені в оригіналі такі, як одомашнення та очуження чітко представлені і у практичній частині, адже ці стратегії використовувались майже у всіх прикладах, які були наведені у додатках. Важливо, що і техніки перекладу були застосовані, як дослівний переклад, у деяких випадках, переклад ніяк не відрізняється від оригіналу, але варто зазначити, що і адаптувати та змінювати у цих випадках нічого не потрібно. У практичній частині було підтверджено та показано наскільки використання стратегій важливо, особливо адаптація під цільову аудиторію. Перекладач повинен володіти не тільки мовою на високому рівні, але і загальними знаннями, які допомагають передати зміст комічного на високому рівні

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Демецька В. В. Адаптація як поняття перекладознавства й культурології. *Вісник СумДУ*. 2007. №1. С. 96–102.
2. Етимологічний словник української мови: в 7 т. /за ред. О. С. Мельничука, Київ: Наук. думка, 1982. 632 с.
3. Жугай В. В. Чотири комунікаційні функції гумору в німецькомовних соцмережах. *Збірник наукових праць Ужгородського національного університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2024. Вип. 26. Т. 1. С. 45–58. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/26/part_1/21.pdf (дата звернення: 01.09.2024).
4. Зайва О. О. Особливості використання почуття гумору як ресурсу психологічного подолання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.01 «Загальна психологія, історія психології». Харків, 2006. 19 с.
5. Кузьмич О.Я. Мовні засоби створення комічного в українській прозі кінця ХХ століття – початку ХХІ століття: дис. канд. філол. наук: спец. «Українська література». Луцьк, 2015. 210 с.
6. Кайсіна Д. М. Англомовний дискурс ідеації як об'єкт лінгвістичного дослідження. *Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація*. 2016-й – рік англійської мови: тези доповідей XV наук. конф. з міжнар. участю (Харків, 5 лютого 2016 р.). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. С. 56–58.
7. Матузкова О. П., Гринько О. С., Горбатюк Н. О. Стратегії та аналіз в усному та письмовому перекладі: метод. посіб. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2020. 67 с.
8. Ніколаєва Т. М. Основні методи перекладу текст спік (мови соціальних мереж) українською мовою. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2019. № 1. С. 156–161.

9. Почепцов Г. Г. *Мова і гумор*. Київ: Вища школа, 1982. 326 с.
10. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі: монографія. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
11. Ребрій О. В., Пешкова О. Г. Як перекладачі грають в мовні ігри (і перемагають). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер.: Іноземна філологія. Methodика викладання іноземних мов*. 2020. № 92. С. 84–92.
12. Романюк О. М. Поняття стратегії перекладу: основні принципи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Іноземна філологія*. 2020. № 45. С. 125–128.
13. Сарказм. URL: <https://termin.in.ua/sarkazm/> (дата звернення: 22.08.2024).
14. Семків Р. А. Іронічна структура: типи іронії в художній літературі. Київ : Академія, 2004. 135 с.
15. Черноватий Л. М. Когнітивні стратегії майбутніх перекладачі в умовах ентропії. *Наука і освіта*. Харків, 2012. №9. С. 236–241.
16. Шербина А. О. Жанри сатири та гумору. Бесіди про художню літературу: монографія. Дніпро: Видавництво художньої літератури «Дніпро», 1997. 134 с.
17. Шпортун П. Психофізіологічні основи гумору як позитивної емоції. *Галицький лікарський вісник. Сер.: Психологія*. 2016. № 1. С. 6–30.
18. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge, 2018. 390 p.
19. Berger A. A. Anatomy of Humor. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers, London, 1993. 210 p.
20. Fairclough N. L. Language and Power. London: Longman, 1989. 310 p.
21. Farsad Negin. A highly scientific taxonomy of haters. URL: https://www.ted.com/talks/negin_farsad_a_highly_scientific_taxonomy_of_haters?referrer=playlist-the_funniest_ted_talks&autoplay=true (дата звернення: 08.05.2024).
22. Farsad Negin. Can Humor Fight Prejudice? URL: <https://www.npr.org/transcripts/520942852> (дата звернення: 08.05.2024).

23. Freud S. Jokes and Their Relation to the Unconscious. Norton: Longman, 1960. 300 p.
24. Holmes J. Functions of Humor in the Conversations of Men and Women. *Journal of Pragmatics*. №32(6). C. 709–742.
25. Key Robinson. Do Schools Kill Creativity? URL: <https://jamesclear.com/great-speeches/do-schools-kill-creativity-by-ken-robinson> (дата звернення: 08.05.2024).
26. Kovács G. Challenges in Translating Humor. *Journal of Translation and Interpreting Studies*. 2020. № 1. P. 68–83.
27. Leist A. K., Müller D. Humor Types Show Different Patterns of Self-Regulation, Self-Esteem, and Well-Being. *Journal of Happiness Studies*. 2012. №. 2. P. 551–569.
28. Levine Emily. A theory of everything. URL: https://www.ted.com/talks/emily_levine_a_theory_of_everything?referrer=playlist-the_funniest_ted_talks&autoplay=true (дата звернення: 08.05.2024).
29. Lörscher F. Translation Performance, Translation Process, and Translation Strategies: A Psycholinguistic Investigation. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 1991. 307 p.
30. Mankoff Bob. Anatomy of a New Yorker cartoon. URL: https://www.ted.com/talks/bob_mankoff_anatomy_of_a_new_yorker_cartoon?referrer=playlist-the_funniest_ted_talks&autoplay=true (дата звернення: 08.05.2024).
31. Martin R. A. The Psychology of Humor: An Integrative Approach. Amsterdam: Elsevier, 2007. 307 p.
32. Maysoon Zayid. I got 99 problems, palsy is just one. URL: https://www.ted.com/talks/maysoon_zayid_i_got_99_problems_palsy_is_just_one?referrer=playlistthe_funniest_ted_talks&autoplay=true&subtitle=en (дата звернення: 08.05.2024).
33. Munroe Randall. Comics that ask what if? URL: https://www.ted.com/talks/randall_munroe_comics_that_ask_what_if?

referrer=playlist-the_funniest_ted_talks&autoplay=true (дата звернення: 08.05.2024).

34. Maz Jobrani. A Saudi, an Indian and an Iranian walk into a Qatari bar. URL: https://www.ted.com/talks/maz_jobrani_a_saudi_an_indian_and_an_iranian_walk_into_a_qatari_bar?referrer=playlist-the_funniest_ted_talks&autoplay=true (дата звернення: 08.05.2024).
35. Raz Guy. When it comes time for the talk' are all parents amateurs? URL: <https://www.npr.org/transcripts/431389514?storyId=431389514?storyId=431389514> (дата звернення: 08.05.2024).
36. Rebrii O., Tashchenko G. Translation Strategies for Phonographic Deviations: A Psycholinguistic Approach. *Psycholinguistics*. № 28 (2), 2020. С. 148-163.
37. Sarah Jones. A one global village. URL: https://www.ted.com/talks/sarah_jones_a_one_woman_global_village?referrer=playlist-the_funniest_ted_talks&autoplay=true (дата звернення: 08.05.2024).
38. Satire. Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/art/satire> (дата звернення: 18.08.2024).
39. Simpson P. On the Discourse of Satire: Towards a Stylistic Model of Satirical Humor. Amsterdam: John Benjamins Publishing, 2003. 276 p.
40. Sweeney Julia. It's time for The Talk. URL: https://www.ted.com/talks/julia_sweeney_it_s_time_for_the_talk?referrer=playlist-the_funniest_ted_talks&autoplay=true (дата звернення: 08.05.2024).
41. Urban Tim. Inside the mind of a master procrastinator. URL: https://www.ted.com/talks/tim_urban_inside_the_mind_of_a_master_procrastinator?referrer=playlist-the_funniest_ted_talks&autoplay=true (дата звернення: 08.05.2024).
42. Venuti L. The Scandals of Translation: Towards an Ethics of Difference. London: Routledge, 1999. 210 p.

SUMMARY

Humor is a key element of human communication and, in fact, interaction. This study is focused on the peculiarities of the reproduction of humor in the English-Ukrainian translation (on the material of the TED platform). Humor in public speaking on the TED platform plays an important role, precisely for this reason, public speaking is built in such a way to fulfill certain functions. It is believed that humor is a difficult phenomenon to study, especially from the side of translation studies. The construction of humor occurs in different ways and at different levels: in the structure, through technical aspects that add ironic and humorous effect. Ted Talk videos cover difficult topics to understand, but also present ideas in an easy and accessible way. Transferring humor, understanding the cultural context, and preserving the content are important aspects of the formulation and coverage of humor as a phenomenon. A translator must possess analytical thinking skills and a high level of knowledge of both languages, which are mandatory aspects of translation. Research conducted in this area of translation studies can improve the quality and accuracy of translations, which will help maintain accessibility, internationalization, and audience expansion.

The research is relevant, because it includes the analysis of Ted Talks, which is the foundation for preserving the internationality of these public speeches.

The object of research is a selection of humorous lines in Ted Talks.

The purpose of the study is to study humor and the peculiarities of its reproduction as a complex concept in Ted Talks.

The research material is selected from Ted Talks, reproduced in English and translated into Ukrainian.

Research methods consist in the process of processing the material by topic, methods were applied to perform the presented tasks, the following methods were used for research, namely:

1. Theoretical analysis of a sample of scientific literature with an overview of the concept of humor, classification, etc.

2. The continuous sampling method was used to process public speeches in Ted Talks
3. Comparative analysis of a sample of Ted Talks in English and with Ukrainian translation.
4. The method of generalization was used to illustrate the conclusions and results of the study.

The scientific novelty of the research determines the analysis of the translation of Ted Talks humor in English and with a translation into Ukrainian, from the side of humor, outlines the functions of humor and ensures a better transmission of the exact meaning of what was said, which was considered for the first time from the side of the idea. Also, translation strategies on the Ted Talks platform from English to Ukrainian were considered for the first time.

The practical significance of the obtained results can be used by editors, translators and researchers to improve the quality of humor translation, in particular in TED Talks.

Structure of the Master's Thesis. The work consists of an introduction, three chapters, conclusions to each chapter, a general conclusion and a list of used sources. The introduction substantiates the relevance of the study of the problem, defines the object, subject, goal, task, research methods, and also reveals the scientific novelty, theoretical and practical significance. In the first chapter, we explored the concept of humor, outlined its classifications and functions. The second chapter aims to reveal the research methodology. In the third section, we analyze all cases regarding humor from a selection of humor speech in TED Talks.